

smärta på botten av det, som till det yttre är k. — Litt.: Th. Lipps, »Komik och Humor» (1898); H. Bergson, »Skrattet» (1910).

Komitadjis (av bulg. *komita*, revolutionskommitté), medlemmar av nationell revolutionära sammanslutningar på Balkanhalvön, särskilt de organisationer, som alltifrån slutet av 1800-talet, ofta i strid med varandra, sökt med våldsamma medel åstadkomma omvälvningar i Makedonien (se d. o.). H. B.-n.

Komität (av lat. *comitatus*, grevskap, ung. *megye* (mädjäl), förvaltningsområde i Ungern. Enl. tyskt mönster indelades Ungern redan på S:t Stefans tid i k. med en av konungen utnämnd förtroendeman, *föispán*, i spetsen för varje. Redan på 1200-talet nådde de genom sina ting en viss självständighet, som med tiden utvecklades därhän, att k. utgjorde författningens skydd mot habsburgarna. Efter 1848 ha flera försök gjorts att beskära k:s autonomi (1870, 1891, 1914) men utan framgång. B. L.-r.

Komitativ, se K a s u s, sp. 505.

Komma (plur. k o m m a t a). 1. Ett skilletecken (,), som nyttjas i skrift (och tryck), dels i syntaktiskt syfte (för att avdela meningar i satser o. s. v.), dels för att beteckna pauser vid (upp-)läsning; vid många tillfällen sammanfalla paus och syntaktisk uppdelning. R.-n B.

2. (*Mus.*) Skillnaden mellan de minsta intervallerna. Man talar om ett »mindre k.», som är skillnaden mellan stora och lilla heltonen ($\frac{9}{16}$ el. 81:80), och ett »större k.» (ditoniskt k., pytagoreiskt k., *comma ditonicum*), varmed 6 stora heltoner överskjuta oktaven (531441:524288). T. N.

Kommabacill, se B a k t e r i e r, sp. 743.

Kommagene, i forntiden den nordligaste provinsen i Syrien, mellan Eufirat, Taurus och Amanosberget (Alma dag), i 1:a årh. f. Kr. ett självständigt område under furstar av persisk härstamning. Romersk provins 17 f. Kr. och efter ett avbrott åter från 72 e. Kr. Huvudstad: Samosata vid Eufirat. J. F. N.*

Kommanditbolag, **Kommanditdelägare** (el. K o m m a n d i t ä r), se B o l a g, sp. 726.

Komma'ndo (it. *comando*), muntlig order (kommandoord) till en trupp att utföra något; även högre befälsmyndighet.

Kommandoexpedition, ämbetsverk, L a n t f ö r s v a r e t s k. (för armén) och S j ö f ö r s v a r e t s k. (för marinen och flygvapnet), där kommandomål (se d. o.) handläggas och varifrån generalorder m. m. utgä. Kommandoexpeditioner inrättades 1840 i st. f. generaladjutantsexpeditionerna.

Kommandoflagga brukas i fält (och vid fälttjänstövningar) till att för egna trupper utmärka högre befälhavares uppehålls- och förlägningsplatser. Vid mörker ersätts k. med olika färgade lyktor. M. B.-dt.

Kommandomål, regeringsärenden, vilka konungen som högste befälhavare över krigsmakten till lands och sjöss »omedelbarligen besörjer». Enligt R. F. § 15 skola k. icke avgöras i statsrådet utan i närvaro endast av chefen för Försvarsdep. Då dessa mål beredas, skall denne yttra sin mening över de företag konungen beslutar samt, då hans mening icke

överensstämmer med konungens beslut, föra sina betänkligheter till ett protokoll, vars riktighet konungen genom sin påskrift besannar. Expeditionerna i k. behöva enl. R. F. § 38 icke vara försedda med konungens underskrift; besluten kallas vanl. generalorder och undertecknas av föredraganden »på nädigste befallning». Protokoll i k. kunna av konstitutionsutskottet fordras endast i vad rör allmänt kända och av utskottet uppgivna händelser. Omfattningen av begreppet k. bestämmes i en lag av 28 jan. 1921; enl. denna handläggas såsom k. »regeringsärenden, som avse verkställighet i militäriskt hänseende av vad krigsmakten till lands och sjöss har att fullgöra på grund av lagar, författningar eller särskilda av konungen i statsrådet fattade beslut». I denna ordning få ej beslut fattas, som innebära rubbning av lag eller författning eller av konungen i statsrådet meddelade bestämmelser eller medföra utgifter, vartill medel ej av riksdagen anvisats eller eljest äro för konungen tillgängliga.

Ända till Gustav III:s tid behandlades ärenden, som motsvarade nuv. k., i samma ordning som regeringsärenden i allm. eller av ämbetsverken. Genom 1772 års R. F. § 19 blevo k. ett särskilt slag av regeringsärenden, som ej påkallade någon rådpåläggning med rikets råd. Med 1809 års R. F. infördes i huvudsak de nuv. bestämmelserna. Litt.: C. A. Reuterskiöld, »Om kommandomålen och högsta befälet öfver krigsmakten» (i Statsvet. Tidskr. 1900). H. T.-n.

Kommandostav, befälsblem, som bäres dels av fältmarskalkar (marskalkar), dels (i Sverige) av chefen för Försvarsdep., då han är militär och utövar befälet över krigsmakten, dels av kommandanter.

Kommandotorn, se M a n ö v e r t o r n.

Kommatöra, förse med skilletecken.

Kommandant, högste befälhavaren i en fästning; för ledning av garnisons tjänsten och ordningens övervakande finnas även k. i större obefästa garnisonsorter. I Stockholm finnas både ö v e r k o m m a n d a n t och k.; i Karlskrona är befälhavande amiralen tillika k. I krigstid finns i högkvarteret en k. för ordningens upprätthållande. M. B.-dt.

Kommenderl (av lat. *commendare*, anförtra), i katolsk kyrkorätt ett kyrkligt beneficium, vars inkomster huvudsakl. uppburos av en lekman; gods, som tillhör andlig riddarorden; underavdelning av johannitorden (se d. o.). Jfr K o m t u r i.

Kommendering, militärt tjänstuppdrag; trupp, som erhållit sådant uppdrag.

Kommendör (fr. *commandeur*). 1. Vid flottan är k. officersgraden närmast under konteramiral och motsv. överste vid armén. Kommendörstiteln fanns i äldre tider, utbyttes 1771 mot överste men återinfördes 1845. Den var urspr. avsedd för chefer på linjeskepp, och graden benämnes ännu i fr. flottan *capitaine de vaisseau*, i ty. flottan *Kapitän zur See* och i britt. flottan *captain*. — Om kanonkommendör se d. o. — Se även O r d n a r.

Kommendörkapten, officersgrader vid flottan närmast under kommendör (se d. o.), av vilka k. av 1:a graden är jämställd med

Ord, som saknas under K, torde sökas under C.